Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/77605,73-lata-temu-oddzial-Zapory-starl-sie-z-UB-KBW-pod-Swinkami-Uroczystosci-upamiet.html
16.04.2024, 21:00

73 lata temu oddział „Zapory” starł się z UB-KBW pod Świnkami. Uroczystości upamiętniające – Świnki, 21 września 2019

22 września 1946 r. o świcie, żołnierze dwóch plutonów zgrupowania Zrzeszenia WiN mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory” kwaterujący na skraju niewielkiej leśnej osady Świnki w Lasach Janowskich zostali zaatakowani przez grupę pościgową UB/MO/KBW. Mimo zaskoczenia, wyczerpanym dwumiesięcznym rajdem po Podkarpaciu, lecz doświadczonym partyzantom podziemia niepodległościowego, udało się odskoczyć i zadać napastnikom straty. Niestety w czasie walki poważnie rannych zostało także dwóch podkomendnych „Zapory”. Jeden z nich - Edward Kwiatkowski ps. „Sokół”, pomimo starań sanitariuszki Barbary Nagnajewicz "Krysi" zmarł i został pośpiesznie pochowany nieopodal pola walki

przez kolegów z oddziału.

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

Fot.: Michał Durakiewicz/IPN Lublin

73 lata później, w przededniu rocznicy walki Zaporczyków, w lesie pod Świnkami przy tablicy upamiętniającej to wydarzenie spotkali się ludzie pragnący oddać hołd poległemu i wszystkim żołnierzom podziemia niepodległościowego. Wśród nich był ppłk Marian Pawełczak „Morwa”, żołnierz zgrupowania i uczestnik potyczki, a także świadek śmierci „Sokoła”, który podzielił się z uczestnikami swymi wspomnieniami.

Początkowo kapliczka, a później niewielki pomnik w miejscu śmierci Edwarda Kwiatkowskiego powstały dzięki Janowi Sycowi z Modliborzyc. W 1946 r. jako dziecko spotkał on idących znad Sanu Zaporczyków, a znając miejsce stoczonej walki wiele lat później postanowił ocalić je od zapomnienia. W 2019 r. dzięki wsparciu Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Lublinie pomnik został poddany renowacji.

W czasie uroczystości ks. Marek Danek, proboszcz parafii św. Stanisława b. m. w Modliborzycach dokonał poświęcenia nowej tablicy na pomniku oraz odprawił mszę św. w intencji poległego i wszystkich żołnierzy walczących o niepodległość Polski. Odsłonięcia odnowionego pomnika dokonali Jan Syc oraz ppłk Marian Pawełczak.

Poza ppłk. Pawełczakiem uroczystość zaszczycił ppłk Stanisław Gajewski „Staś”, w latach

40. łącznik zgrupowania. Nie zabrakło przedstawicieli rodzin żołnierzy zgrupowania Hieronima Dekutowskiego „Zapory” i oddziałów, które z nim współpracowały. Przybyli m.in. Krystyna Frąszczak, siostrzenica „Zapory”, pan Stanisław Łukasik (syn Stanisława Łukasika „Rysia”), pan Marek Franczak (syn Józefa Franczaka „Lalusia”) i pan Roman Rusin (syn Aleksandra Rusina „Olka” z NSZ). W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele stowarzyszeń kontynuujących tradycje Zrzeszenia WiN z Bełżyc, Poniatowej i Lublina oraz pani dr Ewa Kurek, która jako pierwszy historyk rozpoczęła publikację opracowań na temat żołnierzy „Zapory” oraz ich wspomnień. Obecny był przedstawiciel dowództwa 2 Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”. Miejscowe władze reprezentowali wicestarosta janowski Michał
Komacki oraz burmistrz Modliborzyc pan Witold Kowalik. W imieniu Nadleśniczego Nadleśnictwa Janów Lubelski przybył Rafał Szkutnik, zastępca.

W organizację zaangażowani byli: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie, Nadleśnictwo Janów Lubelski, burmistrz Modliborzyc i społeczność miasta, Zespół Szkół im. Orła Białego oraz lokalna parafia. Asystę wystawiła Grupa Rekonstrukcji Historycznej im. płk. Tadeusza Zieleniewskiego pod dowództwem pana Mirosława Wielgusa.

Tekst i fot.: Michał Durakiewicz/Oddziałowe BIuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Lublinie

PLIKI DO POBRANIA

Program (pdf, 399.91 KB) 19.09.2019 11:00